

Lausunto

30.01.2025

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Savon maakuntaliitto kohdistaa lausuntonsa erityisesti esitykseen taiteen ja kulttuurin edistämiseen liittyviä tehtäviä hoitavasta uudesta Kulttuurivirastosta, johon sisältyisivät nykyisten Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toiminnot.

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää hyvänä, että hallituksen esityksen luonnoksessa sivistyshallintouudistus on valmisteltu tavoitteenaan selkeyttää virastorakennetta ja pyrkiä helpompaan ohjaukseen ja yhteiskunnallisesti vaikuttavampaan toimintaan. Etelä-Savon maakuntaliitto pitää kannatettavana apurahojen jakamisessa käytettävän vertaisarviointimallin säilyttämistä. Virastojen yhdistäminen ei lisää vaan päinvastoin heikentää alueellisen näkökulman huomioon ottamista.

Hallituksen esityksen luonnoksessa on erittäin huolestuttavaa se, ettei alueellisen tasa-arvon toteutumista ole pystytty turvaamaan. Taiteen ja kulttuurin edistämisen alueelliset tehtävät muuttuvat merkittävästi, kun aluetoimipisteitä ei enää mainittaisi laissa. Alueellisten taidetoimikuntien olemassaolon päättyminen heikentää merkittävästi alueellisen tasa-arvon toteutumista.

Keskeinen huoli virastouudistuksessa liittyy apurahoja koskevaan päätöksentekorakenteeseen. Päätöksenteon ja siten vallan keskittyminen uuteen virastoon ei takaa riittävän laajaa kulttuurin ja taiteen kentän osallistumista päätöksentekoon. Taideneuvostossa tulee aina olla edustettuna monialaisesti taiteen asiantuntemus. Myös kuntien asiantuntemus tulee olla mukana päätöksenteossa, koska kunnat ovat merkittäviä kulttuuritoiminnan toteuttajia.

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää huolestuttavana sitä, ettei alueellinen asiantuntemus ole nimetty osaksi taideneuvoston jäsenten asiantuntemusta. Esitys jättää avoimeksi, miten varmistetaan, että taideneuvoston kokoonpanossa huomioidaan aidosti Suomen erilaiset alueet ja toimintaympäristöt. Jaettavaan apurahapottiin tulee osoittaa alueellisesti korvamerkittyä rahoitusta, jotta taiteen ammattilaisten työllistymismahdollisuudet toteutuvat tasapuolisesti koko maassa ja alueellinen yhdenvertaisuus varmistetaan.

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää kannatettavana sitä, että esityksen mukaan taideneuvoston toimintaa ja päätöksentekoa tukeva asiantuntijapankki muodostetaan valitsemalla taiteen ammattilaisia ja asiantuntijoita ottaen huomioon muun muassa moninaisuuden, tasa-arvon ja alueellisuuden periaatteet. Etelä-Savon maakuntaliitto esittää, että edellä mainittujen periaatteiden toteutuminen varmistetaan alueellisilla kiintiöillä asiantuntijapankin jäsenyyksien osalta.

Taiken nykyiset kunnille suunnatut asiantuntijapalvelut ovat merkittäväällä tavalla tukeneet kaikkien kuntien toimintaa, lisänneet alueellista verkostoitumista ja kuntien osallisuutta viraston toiminnassa. Virastorakenteen muutoksessa on varmistettava, että kunnille suunnattuja kulttuurin, taiteen ja luovien alojen asiantuntijapalveluita on edelleen myös pienien kuntien saatavilla.

Etelä-Savon maakuntaliitto Kirjaamo
Etelä-Savon maakuntaliitto